

KUKA KUKIN ON ranskankielisessä sarjakuvassa

Kunhan info saa ulkomaalaisten piirtäjien esittelyt rullaamaan, tullaan seuraavassa luetelluista nimistä tekemään selkoa tarkemminkin. Tässä kuitenkin alustava ja sangen puutteellinen luettelo eräistä tärkeimmistä ranskalaisista ja belgialaisista tämänhetken piirtäjistä. Kaikkien näiden taiteilijoiden albumeita oli nähtävillä ja kaupan vuoden 1979 loppuilla Helsingissä liikkeelle lähteneessä sarjakuvakirjanäyttelyssä, joka on sittemmin käynyt muissa maamme metropoleissa. Puutteita siis on, joku kaipaa varmaan Raymond Macherotia, Sipuleenan isää. Mutta kyllä hänkin vielä vuoronsa saa.

ALEXIS (Dominique Vallet 1946-77), Ranska. Ensin kuvittaja ja pilapiirtäjä, omin alue pikkupiruileva humoristinen realismi. Lehti: Pilote vuodesta 1968. Teoksia: Actualités (sarja Pilotessa), Time is Money 3 albumia Dargaud, Cinéastock 2 albumia Dargaud, Al Crane 2 albumia Dargaud, Super Dupont (sarja Fluide Glacialessa).

BILAL, Enki s. 1951 Jugoslaviassa. Muutti 1961 Ranskaan ja tähtäsi heti sarjakuvapiirtäjäksi. Omin alue scifi, käsikirjoittaja Pierre Christin tuonut yhteiskunnalliset painotukset. Lehti: Pilote. Teoksia: Les Légendes d'aujourd'hui 3 albumia Dargaud.

CRAENHALS, Francois s. 1926, Belgia. Taidekoulutuksen saanut, uneksi jo varhain ammatista. Aloitti lapsisankareilla seikkailusarjoissa, vaihtoi huumoriin ja jakaa nyt ajan 4 kssän ja Ritari Ardentin kesken. Lehtiä: Tintin, Spirou. Teoksia: Hopi et Cati 5 albumia Casterman, 4 As 17 albumia Casterman, Pom et Teddy 11 albumia Casterman, Chevalier Ardent 11 albumia Casterman.

DERIB (Claude de Ribeaupierre) s. 1945, Sveitsi. Sai oppinsa Peyon ateljeessa, missä piirsi taustoja Strumffeihiin. Piirsi lastensarjoja ensin ja löysi omaksi alueekseen lännentarinat, Yakari on meilläkin tunnettu. Lehdet: Spirou, Tintin. Teoksia: Attila 4 albumia Dupuis, Yakari 4 albumia Casterman, Buddy Longway 7 albumia Casterman.

Derib

F'MURR (Richard Peyzaret) s. 1946, Ranska. Kuvittajana aloittanut individualisti piirsi 1971 ensimmäisen sarjansa Piloteen ja aloitti 1973 maineen tuoneen sarjan Génie des Alpes. Parodiset ja surrealistiset efektit ovat valttia. Lehtiä: Pilote, Métal Hurlant. Teoksia: Contes à Rebours, Génie des Alpes, Jehanne d'Arque.

BLANC DUMONT, Michel, Ranska. Taidekoulun käyneen piirtäjän Villi Länsi on saanut vaikutteita uusimmasta lännenelokuvasta. Lehti: Pilote. Teoksia: Jonathan Cartland 4 albumia Dargaud.

FRANC, Régis s. 1948, Ranska. Siirtyi 1975 mainosvalokuvaajan toimeen sarjakuvan pariin. Menestys tuli heti ja vuotta myöhemmin hän jo piirsi kirkkilehtiin Pilote, L'Echo des Savanes ja Charlie Mensuel. Joskus vaikeastilähestyttävän Proustilaisten maailmansa hän kansoittaa intohimoisilla eläimillä, jotka liikkuvat valkokankaalta ja maailmankirjallisuudesta tutuissa tunneleissa. Lehdet: Pilote, Le Matin de Paris. Teoksia: Le Café de la plage.

FRED (Othon Aristides) s. 1931, Ranska. Sai julkistettua piirroksia jo ennen asevelvollisuuttaan, piirsi sitten sarjoja etupäässä Hara-Kiriin ja Piloteen. Pilakuviaan hän on julkaissut kautta maailman. Hänen omaa aluettaan ovat absurdiin huumorin ja fantastisen runollisuuden täyttämät sarjakuvasadut, joista meillä tunnettu Filemon on hyvä esimerkki. Lehtiä: Punch, Quick, New Yorker, Hara-Kiri, Pilote. Teoksia: Contes de Fred, Manu-Manu, Philémon 10 albumia Dargaud.

GIR (alias MOEBIUS alias Jean Giraud) s. 1938, Ranska. Taidekoulutuksen saaneena hän aloitti läntensarjoilla monissa lehdissä kunnes tapasi oppi-isänsä Gillainin, jolle teki puhtaaksi piirtämisistä. 1963 alkoi Pilotessa Fort Navajo, josta muodostui loistava ltn. Blueberry seikkailujen sarja. Omalaatuisesti kaksijakoinen Giraud on luonut toisella taitelijanimellään uran fantastisten tieteissarjojen saralla aivan toisenlaisissa lehdissä. Lehtiä: Coeurs Vaillants, Spirou, Pilote, Hara-Kiri, Métal Hurlant, L'Echo des Savanes. Teoksia: Blueberry 16 albumia Dargaud.

GODARD, Christian s. 1933, Ranska. Tähtäsi lähinnä salapoliisikirjailijaksi, mistä merkkinä nykyään omat ja muille tehdyt käsikirjoitukset. On tunnettu tavattoman inhimillisistä ja joskus kirjallisista lapsisarjoistaan, joita on ilmestynyt monissa lehdissä. Lehtiä: Vaillant, Pilote, Tintin. Teoksia: Gil Bagout, Tonton Lachance, Tromblon & Bottaclo, Norbert & Kari, Tim et Anthime, Martin Milan.

GOTLIB (Marcel Gottlieb) s. 1934, Ranska. Nauttinut taideteollista koulutusta mm. Georges Pichardin oppilaina. Gotlib on vaikuttaja piirtäjänä, käsikirjoittajana ja kustantajana, suunnannäyttäjähä kaikilla aloillaan. Lasten- ja tieteissarjoista hän on asettunut omaan elementtiinsä, kuviraastavaan ja sovinnaisia makukäsityksiä hylkivään absurdiin kuvahulluteluun. Lehtiä: Vaillant, Record, L'Echo des Savanes, Pilote, Fluide Glacial. Teoksia: Dingodossiers, La Rubrique-à-brac 5 albumia Dargaud.

GREG (Michel Régnier) s. 1931, Belgia. Ranskankielisen sarjakuvan voimahahmo, piirtäjä, käsikirjoittaja, kustantaja, päätoimittaja, kouluttaja. Piirtäjänoppia hän sai Dupuis'n kautta itseltään Franquinilta ja alkoi piirtäjänuransa 1953, yritti myös omaa lehteä. 1957 hän meni käsikirjoittajaksi ja piirtäjäksi Tintinin ja kohosi lopulta päätoimittajaksi, myös Piloten teoksen hän osallistuu toimitusneuvostossa. Huikein työmäärä on ehkä syntynyt käsikirjoittajana, "Gregin tallissa" on myös kouluttu monta nuorta piirtäjää Tintinin sivuille.

Lehtiä: Heroic Albums, Paddy, Tintin, Pilote. Teoksia: Zig et Puce, Achille Talon, Rock Derby, Babiote et Zou.

HERGÉ (Georges Rémi) s. 1907, Belgia. Työn myötä oppinsa saanut Tintin isä julkaisi ensimmäisen sarjakuvansa Totorin seikkailut partiolaisjulkaisussa 1926 ja tätä partiolaista kovasti muistuttava Tintin puolestaan syntyi 1929 katoliiseen päivälehteen, sen nuortenliitteeseen nimeltä Le Petit Vingtième. Tätä ensimmäistä seikkailua, "Tintin Neuvostomaassa", lukuunottamatta on kaikki 22 seikkailua käännetty myös suomeksi. Vähemmän tunnettuja ovat sarjakuvat "Quick et Flupke" ja "Popol et Virginie", Veikko, Tette ja Jyke sen sijaan tunnetaan Suomessakin. Lehtiä: Petit Xème, Coeurs Vaillants, Le Soir, Tintin. Teoksia: Tintin 22 + 2 albumia Casterman.

HUBINON, Victor s. 1924, Belgia. Taidekoulutuksen saanut ja lentämistä harrastava piirtäjä toimi kirjapainoalalla ennen sotaa, jonka alkaessa liittyi Royal Navyyn. Sodan jälkeen hän kuvitti monia nuortenlehtiä kunnes loi Jean-Michel Charlier'n kanssa Spirouhun lentäjäsankari Buck Dannyn. 1959 syntyi Piloten sarja merirosvo Punaparasta, joka hänkin on meillä tunnettu. Lehtiä: Libre Junior, Spirou, Pilote. Teoksia: Buck Danny 38 albumia Dupuis, Barbe Rouge 17 albumia Dargaud.

JIJÉ (Joseph Gillain) s. 1914, Ranska. Klassillisen taidekoulutuksen saaneena hän eli taidemaalarina kunnes aloitti 1939 Spiroussa. Huumorisarjat Blondin et Ciragen tyyliin tulivat suosituiksi, samoin seikkailusarjat. Hän loi lehden nimisarjaan Fantasion hahmon ennen Franquinin tuloa sarjaa piirtämään. USA:n matkan tuloksena syntyi 1954 läntensarja Jerry Spring, 1966 hän jatkoi Charlier-Uderzon lentäjäsarjaa Michel Tanguy. Lehtiä: Spirou, Petits-Belges, Pilote. Teoksia: Blondin et Cirage

5 albumia, Jean Valhardi 11 albumia Dupuis, Jerry Spring 25 albumia Dupuis, Tanguy et Laverdure 8 albumia Dargaud.

LAUZIER, Gérard s. 1932, Ranska. Fil.lis. tutkinto ja 4 vuoden arkkitehdinopinnot takanaan hän aloitti pilapiirtäjänä 1954, ja erinomaiselle menestyksellä. Lomamatka Brasiliaan venyi 7 vuoden työtelilläksi kaudeksi brasilialaisten päivälehtien kuvittajana ja pilapiirtäjänä. 1974 syntyi sattuman oikusta ensimmäinen sarjakuva joka painettiin heti albumina, Lili Fatale. Tämän jälkeen hän siirtyi Piloteen, jossa hän varsinaisesti tuli kuuluisaksi purevaa ironiaa ja yhteiskunta- sekä tapasatiiria viljelevillä sarjoillaan. Lehtiä: Journal de Bahia, Lui, France-Soir, Paris-Presse, Paris-Match, Pilote. Teoksia: Lili Fatale, Un certain Malaise, Tranches de Vie 4 albumia Dargaud.

MARIN, Claude, Ranska. Aloitti lastenlehtiin piirtämisen jo 14-vuotiaana päästyään legendaarisen Marijacin (Jacques Dumas) hoiviin. Liki 10 vuoden mainosalalla työskentelyä lukuunottamatta piirtänyt yksinomaan pyöreäpiirteistä lastensarjakuvaa. Piirtää myös Mikki Hiirtä Disneylle. Lehtiä: Mireille, Coq Hardi, Nano et Nanette, Journal de Mickey. Teoksia: Frimousse, Fanfan, Prère Boudin.

MARTIN, Jacques s. 1921, Ranska. On kaikista huolimatta nimekkäimpiä ns. Brysselin koulun piirtäjiä. Takanaan insinööriopetus hän ryhtyi teatterilavastajaksi ja vihdoin 1946 sarjakuvien piirtämiseen päästyen onnellisesti Tintin-lehteen 1948. Siellä syntyivät sekä Alix, roomalaistunut gallialaisnuorukainen että lehtimies Guy Lefranc, seikkaileva reporteri. Insinöörin ja lavastajan taidot näkyvät hyvin huolellisesti dokumentoituissa sarjoissa. Lehtiä: Bravo, Tintin. Teoksia: Alix 12 albumia Lombard, Guy Lefranc 5 albumia Lombard.

MÉZIÈRES, Jean-Claude s. 1938, Ranska. Sci-fi-sarjakuvan valovoimaisin malla tekijällä oli kait syntymälä ja jo kodissaan: veili teki sarjoja huvikseen ja sisaresta on tullut Ranskan tavoitelluin värittäjä. Taidekoulusta lähdettyään hän työskenteli mainostuomistoissa, mutta läksi pian kyllästytneenä kiertämään USA:aa. Siellä hän tapasi lapsuudentoverin Pierre Christinin ranskanopettajana, rautainen parivaljakko syntyi. Ranskan palattua Piloten syntyi 1967 avaruusagentti Valerian, joka albumi albumilta parantuen on nykyisin ehkä loisteliainta tieteissarjakuvaa Euroopassa. Huomionarvoisia ovat tarinoiden yhteiskunnalliset painotukset ja itsenäisen Laurelinen hahmo. Lehtiä: Total Journal, Pilote. Teoksia: Valerian 9 albumia Dargaud

MORRIS (Maurice de Bevere) s. 1923, Ranska. 20-kesäisenä hän työskenteli animaatioelokuvastudiossa ja siirtyi pian Spirou-lehteen 1946, jolloin Lucky Luke myös syntyi. 1948 taustatietojen tarve vei hänet USA:an, jossa hän amerikkalaisten piirtäjien ohella tapasi René Goscinny'n, tulevan käsikirjoittajansa ja työnantajansa Pilote-lehdessä. Sarja oli alusta alkaen menestys, joka siitä huolimatta vielä kasvoi Goscinny'n tarinoiden tuodessa elokuvamaiseen kerrontaan lisää huumoria, parodiaa ja vinkkejä lukijalle. Lehtiä: Moustique, Spiroud. Teoksia: Lucky Luke 47 albumia Dupuis ja Dargaud.

TABARY, Jean s. 1930, Ranska. Hän on muutamassa suhteessa erikoistapaus: ei juuri tunne sarjakuvia eikä koskaan lue niitä, sai töitä ensivierailulla kustantajan luo. Sanoo olevansa ennen kaikkea tarinain kertoja ja piirtäjäsarjakuvapiirtäjä. Ensimmäinen sarja ilmestyi Vaillant-lehdessä 1956, jolloin hän vielä harjoitti somistajantointa leipätyökseen. Se jäi, ja ennen pitkää muodostui parivaljakko Tabary-Goscinny, joka synnytti Valentin Vagabondin Piloteen 1961 ja Haroun el Poussahin Recordiin. Jälkimmäisestä nousi päähenkilöksi visiiri Iznogoud, joka sai nimikkosarjansa Le Journal de Dimancheen 1974. Tabaryn 1000 ja 1 yön maailma on tosi koska mikään ei ole lainattua, kopioitua muusta sarjakuvauniversumista. Lehtiä: Vaillant, Pilote, Record, Le Journal du Dimanche. Teoksia: Richard et Charlie, Totoche, Corinne et Jeannot, Valentin le Vagabond, Haroun el Poussah.

TARDI, Jacques s. 1946, Ranska. Perinpohjaisen taidekoulutuksen saatuaan hän aloitti Pilotessa 1970 oneshot -tarinoilla ja 1972 piirsi sarjaa Legendes d'Aujourd'hui jota Bilal myöhemmin jatkoi. Hänelläkin oli Christin käsikirjoittajanaan. Adieu Brindavoine vihdoinkin avasi hänelle vakiintuneen tyylin 1910-luvun Ranskaan ja taustalla uhkaavaan mailmansodan tunnelmaan. Sarja Adèle Blanc-Sec on sitä puhtaimmillaan, etenkin väriskaala on suuresta merkityksestä. Lehtiä: Pilote, Charlie Mensuel, B.D., Métal Hurlant, A Suivre. Teoksia: Adèle Blanc-Sec 3 albumia Casterman.

UDERZO, Albert s. 1927, Ranska. Nuorena poikana ihastutti ennen muuta piirroselokuva ja Disney eritoten. 1945 piirroskilpailun voitto auttoi julkaisemaan ensimmäisen sarjan. Alle 20-kesäisenä hän jo työskenteli animaatiostudiossa, ja piirsi kolmea sarjaa. Goscinny'n tavattuaan hän sai lisää vauhtia, 1955 luotiin Umpah-Pah USA:n valloitus mielessä. Hän piirsi sekä huumorisarjoja että realistista kuten Tanguy et Laverdure, näin etenkin Pilote-lehden perustamisen jälkeen 1959. Asterix on tältä ajalta, menestys antoi Uderzolle vihdoinkin mahdollisuuden puuhailla mielin määrin animaation parissa. Lehtiä: O.K., France-Dimanche, Pistorin, Pilote. Teoksia: Luc Junior, Belloy, Oumpah-Pah 5 albumia Casterman, Michel Tanguy 9 albumia, Asterix 22 albumia Dargaud.

VANCE, William s. 1935, Belgia. Akatemian ensipalkinnon voittaneena hän aloitti mainosalalla, mutta siirtyi 1962 Tintin-lehteen. Ensimmäiset historialliset ja lännensarjat eivät purreet mutta 1967 Bruno Brazil ja Bob Morane agenttiseikkailuineen toivat menestyksen. Lehtiä: Tintin, Pilote. Teoksia: Howard Flynn, Ringo, Bruno Brazil, Bob Morane.